

III INFLATSIION

Tarbijahinnaindeks

Vastupidiselt ootustele eelmise aasta viimastele kuudele iseloomulik tarbijahindade inflatsiooni alanemine 2006. aastal enam ei jätkunud.

Juba aasta esimestel kuudel kiirenes hinnakasv taas üle 4% ja jäi suve lõpuni 4,5% piiresse. Statistikaameti teatel kallinesid tarbijahinnad II ja III kvartalis sama palju kui I kvartalis ehk 4,4% (vt joonis 3.1). Seega püsis ligikaudu 2protsendipunktiline erinevus euroala vastava näitajaga.

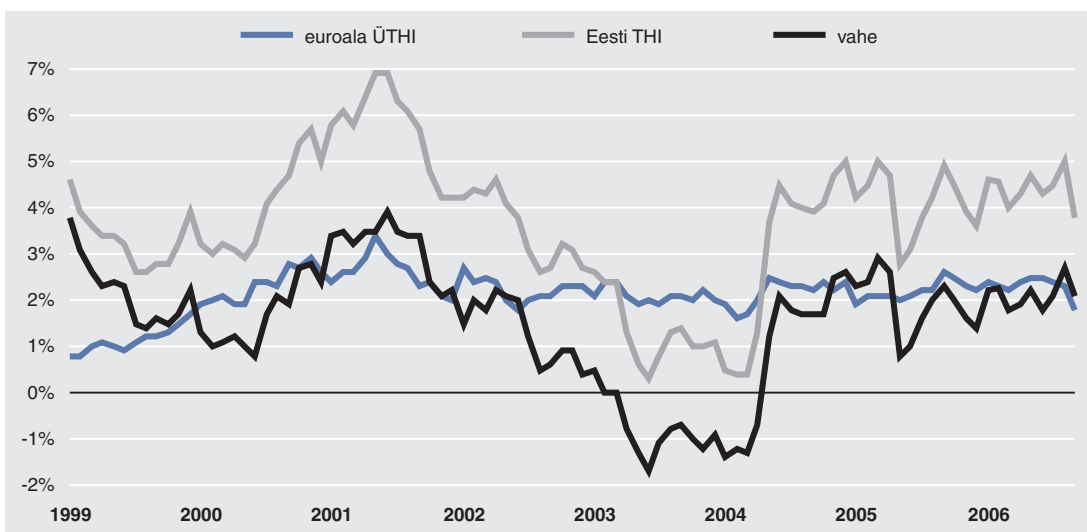
Kuude kaupa kujunes inflatsioonitempo küllaltki erinevaks, jäädes jaanuarist oktoobrini 3,8–5,0% vahemikku. Heitlikkuse peamine põhjus oli naftahinna kõikumine maailmaturul. Kuigi mootorikütuse osatähtsus tarbijahinnaindeksis (THI) aasta jooksul ei vähenenud ning kõrged kütusehinnad takistasid inflatsiooni alanemast kuni septembrini, hakkasid inflatsiooni enam kujundama tugevnenud alusinflatsioonisurved. Inflatsiooni püsimine näitas järjest rohkem nii majanduse kui ka palkade kiiret kasvu.

Eesti alusinflatsioon kiirenes vähem kui 3%lt aasta alguses 3,2%ni II kvartalis ning oli juulis-augustis

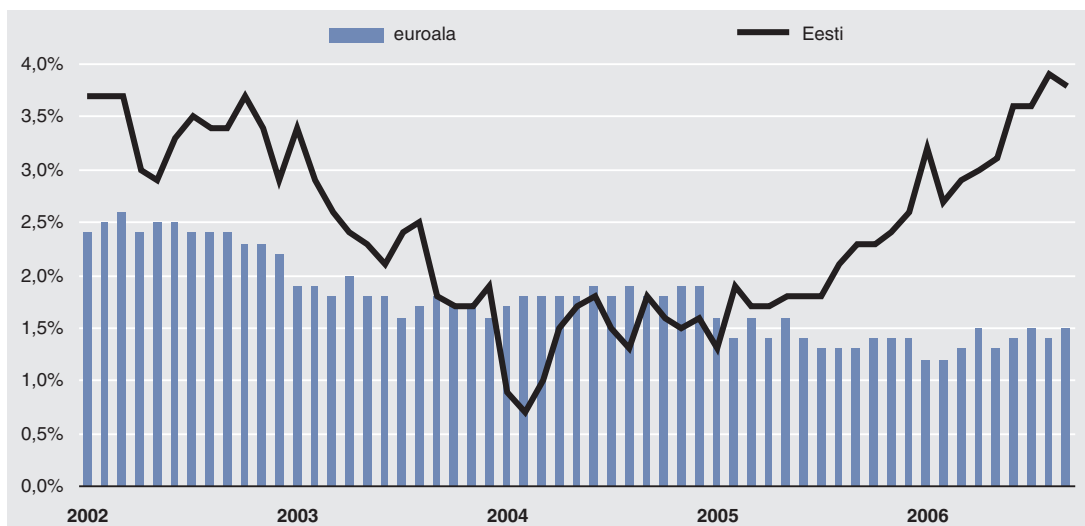
juba 3,7%. Inflatsioonitempo hoogustus põhiliselt eluasemekulude tavapärasest suurema kasvu tõttu: kiiremini kallinesid nii ehitusmaterjalid kui ka üüri- ja remonditeenused (vt joonis 3.2).

Lisaks eespool nimetatud kaupadele ja hüvitele mõjutasid inflatsiooni märkimisväärselt vaba aja veetmisega seotud kulutuste suurenemine ning riietuse ja jalatsite hinnatõusu kiirenemine. Ka toidukaupade hinnad kallinesid aasta jooksul tõusvas tempos (3,5%ni II kvartalis ning 6,1%ni III kvartalis), järgides üldiselt euroalal valitsevaid trende, kuid ületas euroala hinnakasvu 2 protsendipunkti võrra (vt joonis 3.3). Kuna suvine ilm ei kujunenud põllumajandusele ja aiandusele soodasaks, jäi minimaalseks ka toidukaupade hooajaline odavnemine suve lõpul.

Hinnataseme muutuse tempot hoiab kõrgel ka impordihindade hinnasurve, mis mõjutab paljusid kaubagruppe. Juulis saavutas impordi- ja tootjahindade inflatsioon juba ligi 5% taseme, mis avaldab survet ka tarbijahindade inflatsioonile.

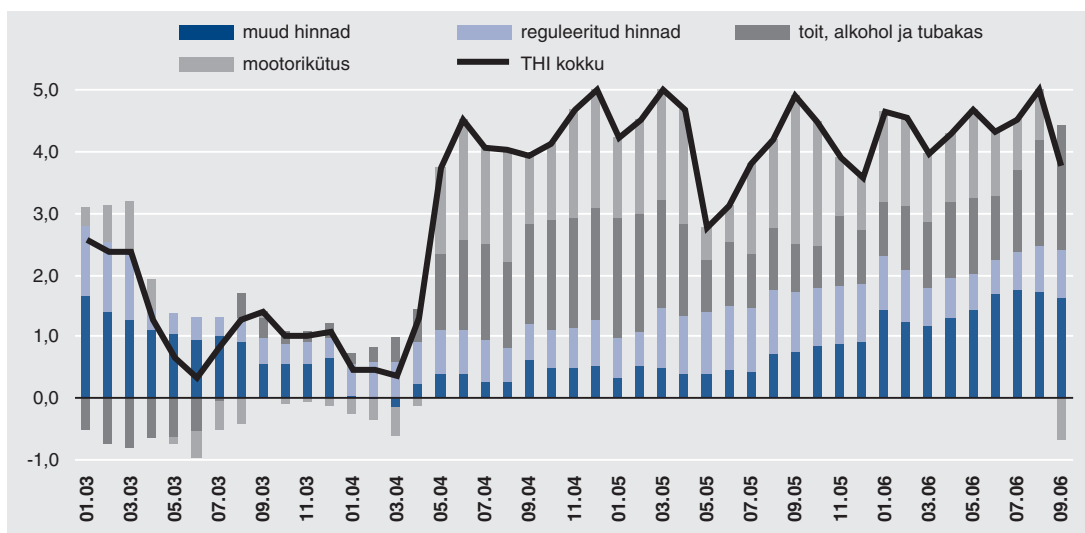

Joonis 3.1. Eesti ja euroala tarbijahindade aastakasv

Joonis 3.2. Tarbijahinna alusinflatsioon (kõik komponendid, v.a toit, alkohol, tubakas, energia)

Allikas: Eurostat

Joonis 3.3. Komponentide mõjuulatused THI kasvus (protsendipunktides)

Tööjõukulud

Proгноositust kiiremaks kujunes 2006. aastal ka tööjõukulude kasv. Keskmine brutokuupalk tõusis 2006. aasta I kvartalis 15,7% ja II kvartalis 15,0%. Puhkusetasusid ja hüvitisi mittesisaldava brutotunnipalga kasv oli samas 17%. Palgatõus ulatus 43,4%ni väikese hõive osakaaluga kalanduses, kuid märksa olulisem oli see hulgi- ja jaekaubanduses (21,7%), hotellide ja restoranide tegevusalal (15,8%) ning töötlevas tööstuses (15,6%), nimelt nendel tegevusaladel, kus hõivatute arv on suurem. Ka põllumajanduses jätkus eelmise aasta kiire palgakasv – 22,5%.

Palgatõus oli seekord majandussektorite lõikes ja omaniku liigi järgi suhteliselt ühtlane. Eesti eraõiguslikele isikutele kuuluvates ettevõtetes oli keskmise brutokuupalga kasv vaid 2,7 protsendipunkti kiirem kui välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvates firmades. Avaliku sektori palgakasv jäi 12–13% piiresse.

Üksikisiku tulumaksumäära jätkuv alandamine järjest suureneva tööjõu nõudluse tõttu ei toonud kaasa palgakasvu aeglustumist. Maksumuudatuste tõttu

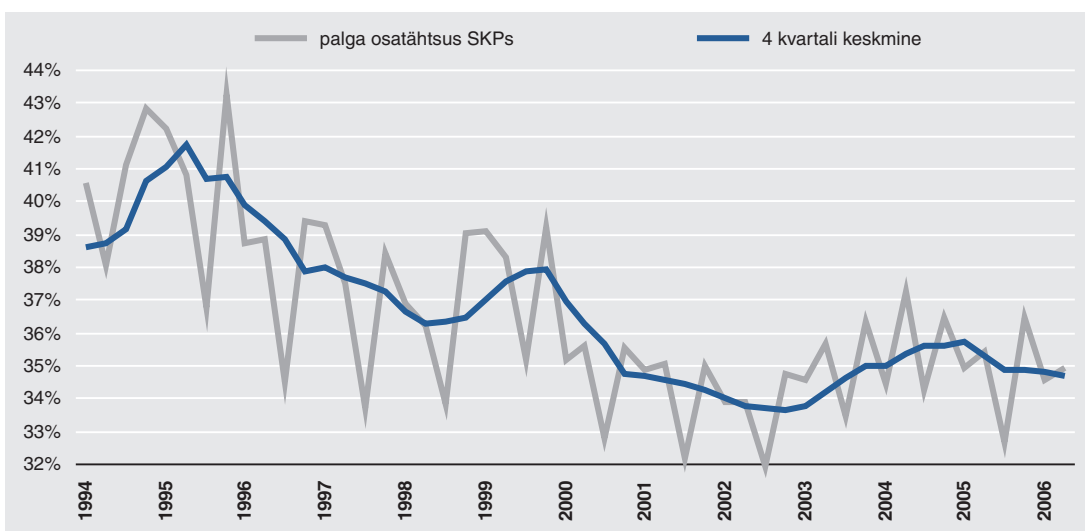
vähenes üksikisiku keskmine tegelik tulumaksumäär peaaegu 1 protsendipunkti võrra. Seetõttu kiirenes keskmise netokuupalga kasvutempo hinnanguliselt kuni 17%ni.

Arvestades 4,4% tasemel püsinud inflatsiooni, kiirenes keskmise brutopalgaga reaalkasv esimesel poolaastal 10–11%ni. Seda võib pidada viimaste aastate kõrgeimaks näitajaks, kuivõrd näiteks 1997. aastal jäi reaалpalga kasv alla 10%, kuigi SKP kasv ületas 11%.

Majanduses tervikuna oli tööjõu tootlikkuse reaalkasv reaалpalga kasvuga jätkuvalt kooskõlas. Palgafondi osakaal SKPs (st reaalne tööjõu erikulu) jätkas 2006. aasta esimesel poolal kahanemist. Seda hoolimata kiirenenud hõive- ja palgakasvust (vt joonis 3.4). Mõnel tegevusalal, näiteks töötlevas tööstuses, kujunes palgakasv esimese poolaasta lõpukuudel siiski murettekitavalt kiireks.

Krooni reaalkurss

Eesti inflatsioonitempo oli 2006. aasta esimesel poolal kiirem kui euroalal keskmiselt. Vaatamata sellele, et Eesti inflatsioon oli kaubanduspartnerite keskmisest kaalutud inflatsioonitasemest 0,9 protsendipunkti

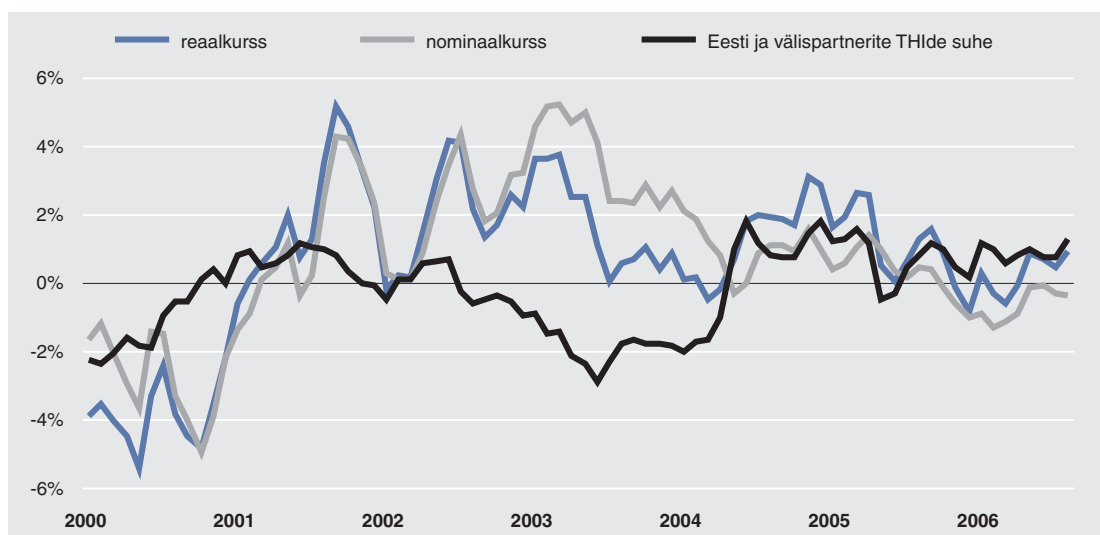
Joonis 3.4. Palgakulude osatähtsus SKP struktuuris

kõrgem, kallines Eesti krooni reaalkurs esimesel poolaastal peamiste väliskaubanduspartnerite vääringute suhtes vaid 0,2% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes (vt joonis 3.5).

Kuigi Eesti kroon on alates 2006. aasta algusest USA dollari suhtes kallinenud, ei jõudnud krooni kurs tagasi eelmise aasta sama perioodi tasemele. Aasta arvestuses Eesti krooni nominaalkurs hoopis odavnes 0,7%, seda peamiselt euro ja USA dollari kursi muutustest tingituna. Krooni nominaalkursi

odavnemine võis omakorda soodustada suhteliselt kiire hinnakasvu püsimist.

Eesti krooni reaalkurs kallines arenenud tööstusriikide vääringute suhtes 2006. aastal sama palju kui eelneval aastal ja kõikus enamikul kuudel 3,0–3,5% vahel. See näitab hinnatasemete jätkuvat ühtlustumist, sest hinnangute järgi ei ületa Eesti keskmine hinnatase väidetavalt veel isegi 60% vanade Euroopa Liidu liikmesriikide keskmisest. Erandiks on vaid üksikud kaubagrupid.¹

Joonis 3.5. Eesti krooni reaalkursi ja nominaalkursi muut

¹ Vt ka taustinfo "Ehituse hinnatase on vanade ELi liikmesriikide keskmisele kõige lähemale jõudnud Eestis" lk 27.